

HU

HU

HU

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.10.20.
COM(2010) 580 végleges

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE
AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK**

**az általános költségvetés által fedezett garanciákról
A 2009. december 31-i állapot**

SEC(2010) 1218

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE
AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK**

**az általános költségvetés által fedezett garanciákról
A 2009. december 31-i állapot**

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezetés	4
2.	Az Európai Unió költségvetése által fedezett műveletek típusai	4
3.	A legutóbbi, 2009. június 30-i jelentés óta történt események	5
3.1.	Az euroövezeten kívüli tagállamoknak nyújtott fizetésimérleg-támogatás	5
3.2.	Makroszintű pénzügyi támogatás.....	6
3.3.	Euratom.....	6
3.4.	Az EU által az EBB külső hitelnyújtási tevékenységéhez nyújtott költségvetési garancia	6
3.5.	Az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus.....	6
4.	A költségvetés által fedezett kockázatok adatai.....	7
4.1.	A kockázat fogalma	7
4.2.	Tagállamokkal kapcsolatos kockázatok.....	8
4.3.	A harmadik országokkal kapcsolatos kockázatok.....	9
4.4.	A költségvetés által viselt teljes kockázat.....	10
4.5.	A kockázat alakulása.....	10
5.	Nemteljesítés, a költségvetési garanciák aktiválása és hátralékok.....	12
5.1.	Kifizetések készpénzforrásokból	12
5.2.	Kifizetések a költségvetésből.....	12
5.3.	A külső fellépésekre vonatkozó garanciaalap aktiválása	12
6.	A külső fellépésekre vonatkozó garanciaalap	12
6.1.	Visszafizettetések.....	12
6.2.	Eszközök	12
6.3.	Előírányzott összeg	13
7.	Kockázatértékelés: a legnagyobb kitettséget jelentő harmadik országok gazdasági és pénzügyi helyzete.....	13
7.1.	Célkitűzések	13
7.2.	Kockázatelemzési módszerek	13

1. BEVEZETÉS

A jelentés célja, hogy nyomon kövesse az Európai Unió költségvetésének hitelkockázati kitétségét, amely a költségvetés által nyújtott garanciák, valamint az Európai Unió által közvetlenül végrehajtott vagy az Európai Beruházási Bank külső mandátumán keresztül közvetett módon megvalósuló hitelfolyósítási műveletek folyamata.

Ez a jelentés a költségvetési rendelet 130. cikke alapján készült, amely szerint *a Bizottságnak évente kétszer jelentést kell tennie az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a költségvetési garanciákról és a vonatkozó kockázatokról*¹. A jelentést egy bizottsági szolgálati munkadokumentum egészíti ki, amelyben egy sor részletes táblázat és a jelentéshez fűzött magyarázó megjegyzés található.

2. AZ EURÓPAI UNIÓ KÖLTSÉGVETÉSE ÁLTAL FEDEZETT MŰVELETEK TÍPUSAI

Az Európai Unió költségvetése (a költségvetés) által fedezett kockázatok különféle hitelnyújtási és garanciális műveletekből származnak, amelyek két kategóriába sorolhatók be:

- az Európai Unió által harmadik országoknak makrogazdasági célkitűzésekre nyújtott hitelek, azaz a makroszintű pénzügyi támogatás (macro-financial assistance – MFA)², továbbá a Bretton Woods-i intézményekkel közösen nyújtott fizetésimérleg-hitelek (balance-of-payments loans – BoP), amelyek az euroövezeten kívüli tagállamok fizetésimérleg-nehézségeit enyhítik³; valamint
- mikrogazdasági célkitűzésekre irányuló hitelek, azaz az Euratom-hitelek és legfőként az Európai Beruházási Bank (EBB) által nyújtott finanszírozás, amelyet a bank Unión kívüli államoknak biztosít európai uniós garancia⁴ mellett megvalósuló műveletekhez kapcsolódóan (az EBB külső hitelnyújtási tevékenysége)⁵.

Az EBB külső hitelnyújtási tevékenységére, az Euratom-hitelekre és a makroszintű pénzügyi támogatás keretében adott kölcsönökre 1994 óta a külső fellépésekre vonatkozó garanciaalap (az alap)⁶, míg a fizetésimérleg-hitelekre közvetlenül a költségvetés nyújt fedezetet. Az alap az EU-n kívüli országok, vagy az ezekben az országokban megvalósuló projektek számára

¹ A költségvetés által 2009. június 30-án fedezett garanciákról szóló korábbi jelentés a COM(2010)188 jelentésből és az ezt kísérő SEC(2010)479 munkadokumentumból áll.

² A makroszintű pénzügyi támogatás harmadik országoknak nyújtott vissza nem térítendő támogatás is lehet. Az ilyen támogatásokról további információk találhatóak a COM(2009)514 bizottsági jelentésben és a SEC(2009)1279 munkadokumentumban.

³ 2010. május 11-én létrejött egy ehhez hasonló, valamennyi euroövezeti tagállamra kiterjedő mechanizmus: az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus (EFSM), amelyet még nem aktiváltak. A Tanács 407/2010/EU rendelete (2010. május 11.) az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus létrehozásáról (HL L 118., 2010.5.12., 1. o.).

⁴ Legutóbb a 2007. február 1. és 2011. október 31. közötti időszakra került megállapításra a 2006. december 19-i 2006/1016/EK tanácsi határozatot felváltó, 2009. július 13-i 633/2009/EK európai parlamenti és tanácsi határozattal („a külső mandátumról szóló határozat”) (HL L 190., 2009.7.22.).

⁵ Az EBB-mandátumok részletei az A1. táblázatban szerepelnek, a jogalapok hivatkozásait a bizottsági szolgálati munkadokumentum A4. táblázata sorolja fel.

⁶ A Tanács 480/2009/EK, Euratom rendelete (2009. május 25.) a külső fellépésekre vonatkozó garanciaalap létrehozásáról (kodifikált változat), („a garanciaalapról szóló rendelet”) (HL L 145., 2009.6.10., 10. o.).

nyújtott hitelekkel és hitelgaranciákkal összefüggő nemteljesítésekre nyújt fedezetet. Célja, hogy:

- likviditási tartalékot biztosítson annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a költségvetés igénybevétele minden egyes esetben, amikor egy garanciával fedezett hitel kapcsán nemteljesítésre vagy fizetési késedelemre kerül sor; valamint
- a Bizottság és az EBB által az EU-n kívüli országoknak nyújtott hitelek garanciáival kapcsolatos uniós szakpolitika fejlesztését célzó pénzügyi keret meghatározásával megteremtse a költségvetési fegyelem betartatásának eszközét⁷.

A garanciaalapról szóló rendelet 2004. évi módosítását⁸ követően az alap által nyújtott fedezetet visszavonják, ha a harmadik ország tagállammá válik, és a kockázatot ezután nem az alap, hanem közvetlenül a költségvetés viseli. Az alapot a költségvetésből töltik fel és az alap forrásainak el kell érniük az alap által fedezett hitelek és hitelgaranciák kinnlevő összegének meghatározott hányadát. Ez a százalékos arány, amelyet célszámnak neveznek, jelenleg 9 %. Amennyiben az alap forrásai nem elegendők, a költségvetésből egészítik ki őket.

A tanácsi rendelet 2007. évi módosítása⁹ új feltöltési mechanizmust állapított meg, amelynek megfelelően az alapot évente töltik fel a költségvetésből, és egy kiegyenlítő mechanizmus révén csökkenthető a lehívásoknak az alapra gyakorolt hatása (lásd lejjebb az 5.3. szakaszt).

Az EBB külső mandátumának félidős felülvizsgálatával¹⁰ összefüggésben 2009 második félévében külső értékelés készült az alap működésének és paramétereinek – többek között a célszámnak – az elemzése céljából. Az értékelésről szóló jelentés¹¹ megerősítette, hogy az új feltöltési mechanizmus betöltötte célját, és az alap főbb paramétereinek jelenlegi szintje – különösen a célszám – megfelelő.

3. A LEGUTÓBBI, 2009. JÚNIUS 30-I JELENTÉS ÓTA TÖRTÉNT ESEMÉNYEK

3.1. Az euroövezeten kívüli tagállamoknak nyújtott fizetésimérleg-támogatás

A fizetésimérleg-támogatás keretében történő folyósítások 2009 második félévében is jelentősek voltak. Három további műveletre került sor júliusban, amelyek teljes összege 4,2 milliárd EUR volt. A Magyarország részére nyújtott hitel 1,5 milliárd EUR-t kitevő harmadik részletét 2009. július 6-án fizették ki. Emellett 2009. július 27-én folyósították a Romániának biztosított hitel 1,5 milliárd EUR összegű első részletét, valamint a Lettországnak nyújtott hitel 1,2 milliárd EUR-t kitevő második részletét. Ezeket a hiteleket uniós benchmarkkötvények kibocsátásával „back-to-back” alapon finanszírozták.

⁷ Bár a külső kockázatokat végeredményben fedezi az Európai Unió költségvetésének garanciája, a garanciaalap olyan eszközként szolgál, amely a fizetési nemteljesítés kockázatával szemben nyújt védelmet az uniós költségvetés számára. Az alap működéséről szóló átfogó jelentés a COM(2006)695 dokumentumban és az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban (SEC(2006)1460) található.

⁸ A Tanács 2273/2004/EK, Euratom rendelete (HL L 396., 2004.12.31., 28. o.).

⁹ A Tanács 89/2007/EK, Euratom rendelete (2007. január 30.) (HL L 22., 2007.1.31., 1. o.).

¹⁰ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az EBB külső mandátumának félidős felülvizsgálatáról (COM(2010)173), és az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum (SEC(2010)442).

¹¹ http://ec.europa.eu/economy_finance/evaluation/completed/index_en.htm#external.

A fizetési mérleghez kapcsolódó pénzügyi program keretében 2009-ben összesen 7,2 milliárd EUR folyósítására került sor, lehetővé téve, hogy az EU visszaállítsa három – a pénzügyi válság által sújtott – euroövezeten kívüli tagállam (Magyarország, Lettország és Románia) pénzügyi helyzetébe vetett bizalmat. A határozatba foglalt hitelműveletek átlagosan 63 %-a¹² már megvalósult. A fennmaradó összeg folyósítása várhatóan 2010¹³ és 2011 folyamán történik meg.

3.2. Makroszintű pénzügyi támogatás

A Tanács az év második felében, 2009. november 30-án új, hitelek formájában nyújtott makroszintű pénzügyi támogatásról határozott Örményország¹⁴, Bosznia-Hercegovina¹⁵ és Szerbia¹⁶ számára, amely Örményország esetében vissza nem térítendő támogatással is kiegészül. A hitelek egy részének, valamint a vissza nem térítendő támogatás egyes részleteinek folyósítására valószínűleg 2010 második felében kerül sor.

3.3. Euratom

Az Ukrajnának nyújtott Euratom-kölcsön¹⁷ 10,335 millió USD összegű harmadik részletét 2009. október 15-én fizették ki. A kölcsönt zártkörű hitelfelvételi művelet keretében „back-to-back” alapon finanszírozták.

3.4. Az EU által az EBB külső hitelnyújtási tevékenységéhez nyújtott költségvetési garancia

A 2007–2013-as időszakra szóló külső mandátum keretében jelentős volt az aktivitás 2009 második felében mind az aláírt megállapodások számát, mind a folyósított hitelek összegét illetően. 2009. június 30. és december 31. között 3 317 millió EUR-t kitevő összeg tekintetében született megállapodás (+39 %). Megfigyelhető volt a hitelfolyósítás ütemének felgyorsulása is: ugyanebben az időszakban 1 855 millió EUR folyósítására került sor. 2009 végén a jelenlegi mandátum keretein belül folyósított hitelek teljes összege 3 044 millió EUR-t tett ki.

3.5. Az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus

A görögországi válság nyomán a Tanács és a tagállamok 2010 májusában Európa pénzügyi stabilitásának megőrzése céljából intézkedéscsomagot hoztak létre, és elfogadtak egy európai pénzügyi stabilizációs mechanizmust (EFSM)¹⁸.

Ez a mechanizmus a Szerződés 122. cikkének (2) bekezdésén¹⁹ alapul. A mechanizmus szigorú feltételekhez kötötten, egy közös EU–IMF támogatás keretében, az IMF-támogatásokéhoz hasonló szabályoknak és feltételeknek megfelelően vehető igénybe (az EFSM szerinti műveletek kockázatait az EU költségvetése fedezi).

¹² Lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum A3a. táblázatát.

¹³ Az első félév során összesen 1,5 milliárd EUR kifizetésére került sor, amelyből 500 millió EUR-t Lettország, és 1 milliárd EUR-t Románia számára folyósították.

¹⁴ A Tanács 2009/890/EK határozata (2009. november 30.) (HL L 320., 2009.12.5., 3–5. o.).

¹⁵ A Tanács 2009/891/EK határozata (2009. november 30.) (HL L 320., 2009.12.5., 6–8. o.).

¹⁶ A Tanács 2009/892/EK határozata (2009. november 30.) (HL L 320., 2009.12.5., 9–11. o.).

¹⁷ A Tanács 94/179/Euratom határozata (1994. március 21.) (HL L 84., 1994.3.29., 41–43. o.).

¹⁸ A Tanács 407/2010/EU rendelete (2010. május 11.) az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus létrehozásáról (HL L 118., 2010.5.12., 1. o.).

¹⁹ A Szerződés 122. cikkének (2) bekezdése pénzügyi támogatás nyújtásáról rendelkezik olyan tagállamok számára, amelyeknek általuk nem befolyásolható rendkívüli események folytán kell nehézségekkel megküzdeniük.

A további intézkedéseket közvetlenül a részt vevő tagállamok biztosítják, és azok nem jelentenek semmilyen kockázatot az Európai Unió költségvetésére nézve:

– Görögország számára biztosított pénzügyi támogatás az euroövezetbe tartozó tagállamok által nyújtott összevont kétoldalú hitelek, összesen 80 milliárd EUR összegben. 30 milliárd EUR-t az IMF biztosít egy olyan közös EU-IMF támogatás keretében, amelynek teljes összege 110 milliárd EUR.

– európai pénzügyi stabilizációs eszköz (EFSF) létrehozása 440 milliárd EUR-s kerettel. Az eszközt a részt vevő tagállamok arányossági alapon garantálják.

4. A KÖLTSÉGVETÉS ÁLTAL FEDEZETT KOCKÁZATOK ADATAI

4.1. A kockázat fogalma

A költségvetés által viselt kockázat a garantált műveletek tekintetében kinnlevő tőke és kamat összegéből ered.

A vissza nem fizetett műveletekre harmadik országok esetében az alap nyújt fedezetet (2009. december 31-én a garanciával fedezett teljes kinnlevő összeg 55 %-a), tagállamok érintettsége esetén pedig közvetlenül a költségvetés (fizetésimérleg-támogatások és tagállambeli projektekre vagy azok érdekében folyósított hitelek adják a költségvetés által garanciával fedezett teljes kinnlevő összeg fennmaradó 45 %-át). A tagállamoknak nyújtott garantált hitelek nagy aránya az Unió bővítéseinek²⁰ és annak a következménye, hogy az euroövezeten kívüli tagállamok számára aktiválták az EU középtávú pénzügyi támogatási mechanizmusát (fizetésimérleg-támogatás).

E jelentés alkalmazásában a költségvetés által (közvetlenül vagy az alapon keresztül közvetve) viselt kockázat értékelésére két módszer használható:

- Az érintett műveletek tekintetében egy adott napon kinnlevő teljes tőke kiszámítása, beleértve a felhalmozott kamatot is. Ez a módszer lehetővé teszi a költségvetés által egy adott időpontban az összes jövőbeli kifizetés tekintetében viselt kockázat teljes összegének meghatározását, függetlenül attól, hogy ezek a kifizetések a jövőben mikor esedékesek és az alap által fedezettek-e (lásd a lenti 1. táblázatot).
- A „költségvetés által viselt éves kockázat”-ként meghatározott költségvetési megközelítés alapja az esedékes éves törlesztőrészek azon maximális összegének a kiszámítása, amelyet az Európai Uniónak egy adott pénzügyi évben ki kellene fizetnie, ha valamennyi garanciával fedezett hitel visszafizetése elmaradna²¹. A költségvetés által viselt éves kockázatot a bizottsági szolgálati munkadokumentum A2. táblázata részletezi.

²⁰ A garanciaalapról szóló rendelet 1. cikkének harmadik bekezdése értelmében, ha egy ország tagállammá válik, attól az időponttól a hitelek kockázatát az alap helyett a költségvetés viseli.

²¹ E számítás céljára a fizetési késedelemmel érintett hiteleknek nem a teljes összegét, hanem csak az esedékes törlesztőrészeket veszik figyelembe (lásd még a bizottsági szolgálati munkadokumentum 1. szakaszát).

1. táblázat: Fedezettel rendelkező kinnlevőségek teljes összege 2009. december 31-én, millió EUR

	Kinnlevő tőke	Felhalmozott kamat	Összesen	%
<u>Tagállamok*</u>				
MFA	90	0	90	<1%
Euratom	427	3	430	2%
BoP	9 200	104	9 304	31%
EBB	3 533	36	3 570	12%
<u>Tagállamok összesen</u>	13 250	143	13 393	45%
Harmadik országok**				
MFA	495	2	497	2%
Euratom	54	0	54	<1%
EBB	15 691	119	15 810	53%
Harmadik országok összesen	16 239	122	16 361	55%
Összesen	29 489	265	29 754	100%
* A költségvetés által közvetlenül fedezett kockázat. Ide tartoznak a makroszintű pénzügyi támogatás keretében, valamint az Euratom és az EBB által az EU-csatlakozást megelőzően nyújtott hitelek is.				
** Az alap által fedezett kockázat.				

A bizottsági szolgálati munkadokumentum A1., A2., A3. és A4. táblázata további részletekkel szolgál ezekről a kinnlevő összegekről, különösen a hitelek felső határáról, a folyósított összegekről és a garanciarátákról.

A költségvetés által fedezett tőke és kamat teljes kinnlevő összege 6 077 millió EUR-val növekedett a 2009. június 30-i állapothoz képest, jelenleg 29 754 millió EUR. Ezt a növekedést elsősorban a fizetésimérleg-támogatási mechanizmus keretében folyósított 4,2 milliárd EUR magyarázza, de hozzájárult az EBB általi folyósítások ütemének gyorsulása is (1,8 milliárd EUR 2009 második félévében).

4.2. Tagállamokkal kapcsolatos kockázatok

A tagállamokkal kapcsolatos jelenlegi kockázatok a csatlakozás előtt folyósított hitelekből és a fizetésimérleg-támogatási mechanizmus aktiválásából származnak.

A költségvetés a tagállamokhoz kapcsolódóan 2010 elején legfeljebb 890,1 millió EUR összegű kockázatot visel (ez a 2010-ben esedékes összegeket és nem a fizetési késedelemmel érintett hitelek teljes összegét jelenti). A 2. táblázatból látható, hogy a kinnlevő összeg nagyságát tekintve Románia és Magyarország az első, illetve második helyen áll a tagállamok között.

2. táblázat: A tagállamok rangsora a költségvetés által 2010 elején viselt maximális kockázatból való részesedés alapján (millió EUR)

Rangsor	Ország	Maximális kockázat (millió EUR, kerekítve)	Részesedés az összes maximális kockázatból
1	Románia	279,6	31,4%
2	Magyarország	196,3	22,1%
3	Bulgária	88,0	9,9%
4	Cseh Köztársaság	82,0	9,2%
5	Lengyelország	80,5	9,0%
6	Szlovák Köztársaság	65,6	7,4%
7	Lettország	60,2	6,8%
8	Szlovénia	20,8	2,3%
9	Ciprus	9,7	1,1%
10	Litvánia	5,7	0,6%
11	Észtország	1,0	0,1%
12	Málta	0,7	0,1%
	Összesen	890,1	100,0%

A tagállamokkal kapcsolatos kockázatok a csatlakozás előtt nyújtott EBB-hitelekre, a makroszintű pénzügyi támogatás keretében nyújtott hitelekre, és az Euratom-kölcsönökre, valamint a fizetésimérleg-támogatási mechanizmus keretében adott hitelekre vonatkoznak.

4.3. A harmadik országokkal kapcsolatos kockázatok

Az alap a harmadik országokhoz kapcsolódóan 2010 elején legfeljebb 1 234 millió EUR összegű éves kockázatot visel (ez a 2010-ben esedékes összegeket és nem a fizetési késedelemmel érintett hitelek teljes összegét jelenti). A teljes kinnlevő összeg szerinti rangsor első tíz helyezette az alábbi táblázatban található. A kockázat 64%-át ezzel a tíz országgal kapcsolatban viselte az alap. Gazdasági helyzetük vizsgálatára és értékelésére a bizottsági szolgálati munkadokumentumban kerül sor.

3. táblázat: A 10 legjelentősebb harmadik ország rangsora az alap által 2010 elején viselt maximális kockázatban való részesedés alapján (millió EUR)

Rangsor	Ország	Maximális kockázat (millió EUR, kerekítve)	Részesedés az összes maximális kockázatból
1	Törökország	343,9	21,8%
2	Egyiptom	202,8	12,9%
3	Marokkó	152,2	9,7%
4	Tunézia	149,1	9,5%
5	Dél-Afrika	89,3	5,7%
6	Libanon	70,6	4,5%
7	Brazília	63,1	4,0%
8	Szerbia	61,5	3,9%
9	SzírIA	56,9	3,6%
10	JordánIA	44,2	2,8%
A 10 ország összesen		1 233,6	78,3%

Az alap 44 ország garantált hiteleire nyújt fedezetet, 2039-ig terjedő futamidővel. Az egyes országokra vonatkozó részletek a bizottsági szolgálati munkadokumentum A2. táblázatában található.

4.4. A költségvetés által viselt teljes kockázat

A költségvetés 2010-ben összesen 2 465 millió EUR-ra nyújt fedezetet, amely az ebben az időszakban esedékessé váló összegekből tevődik össze, és amelynek 36 %-a a tagállamok hiteleiből származik (lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum A2. táblázatát).

4.5. A kockázat alakulása

- Fizetésimérleg-támogatási mechanizmus

Jelentős romlást követően a világgazdaság 2009 második félévében stabilizálódni kezdett. A pénzügyi piacokon továbbra is javulnak a pénzügyi feltételek. Ennek ellenére a világméretű válság intenzitása továbbra is hatást gyakorol minden tagállamra, különösen az euroövezeten kívüliekre. Az EU középtávú pénzügyi támogatási mechanizmusának (fizetésimérleg-támogatás) 2008. decemberi aktiválása e tagállamok közül néhánynak lehetőséget adott arra,

hogy visszaállítsa a befektetők bizalmát. 2008 decemberében döntés született a fizetésimérleg-támogatás általános felső határának növeléséről²², majd 2009 májusában annak 50 milliárd EUR-ra történő emeléséről döntöttek²³, hogy az EU továbbra is képes legyen gyorsan reagálni a fizetésimérleg-támogatás iránti esetleges újabb igényekre.

- Az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus (EFSM)
- Az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus keretében biztosított pénzügyi támogatás nyújtása történhet kölcsön vagy az Európai Unió költségvetése által garantált hitelkeret formájában. Az ECOFIN Tanács következtetéseiben a mechanizmus általános felső határát 60 milliárd EUR-ban rögzítik²⁴, de a jogszabályi korlátról a tanácsi rendelet 2. cikkének (2) bekezdése rendelkezik, és a kinnlevő összeg felső határát a saját források felső határán belül rendelkezésre álló tartalékokra korlátozza²⁵. A mechanizmus aktiválására még nem került sor.
- Makroszintű pénzügyi támogatás keretében nyújtott kölcsönök

A harmadik országoknak nyújtott MFA-hitelekről a Tanács – a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta az Európai Parlament és a Tanács – egyedi határozatot hoz²⁶.

- Euratom-kölcsönök

A tagállamoknak, illetve egyes, az Európai Unión kívüli támogatható államoknak (Orosz Föderáció, Örményország, Ukrajna) nyújtható Euratom-kölcsönök felső határa 4 milliárd EUR, amelynek mintegy 85 %-át már fel is használták. A fennmaradó mozgástér körülbelül 600 millió EUR.

A K2R4-projektre létrejött hitelmegállapodás keretében a harmadik (és utolsó) részletet (10,3 millió USD) 2009. október 12-én folyósították Ukrajnának.

- EBB-hitelek

Az EBB előző, a 2000–2007-es időszakra szóló általános mandátuma 2007. július 31-én lejárt. A nevezett időpontban a teljes keret összesen mintegy 98 %-ára kötöttek szerződéseket (20 060 millió EUR – lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum A5. táblázatát). 2009. december 31-ig az említett mandátum értelmében összesen 3 988 millió EUR folyósítható összeg maradt, amelyet e mandátum lejártától számított 10 éven belül még ki lehet fizetni, ezt követően az EU által a nem folyósított összegekre nyújtott garancia lejár.

Azt követően, hogy a Bizottság javaslatot tett az EBB külső mandátumának jogalapját jelentő jogszabály módosítására a 2007–2013 közötti pénzügyi keret fennmaradó részére

²² A Tanács 1360/2008/EK rendelete (2008. december 2.) a tagállamok fizetési mérlegéhez középtávú pénzügyi támogatási mechanizmus létrehozásáról szóló 332/2002/EK rendelet módosításáról (HL L 352., 2008.12.31., 11. o.).

²³ A Tanács 431/2009/EK rendelete (2009. május 18.) a tagállamok fizetési mérlegéhez középtávú pénzügyi támogatási mechanizmus létrehozásáról szóló 332/2002/EK rendelet módosításáról (HL L 128., 2009.5.27., 1–2. o.).

²⁴ Lásd az ECOFIN Tanács 2010. május 9–10-i rendkívüli üléséről kiadott sajtóközleményt (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114324.pdf).

²⁵ A Tanács 407/2010/EU rendelete (2010. május 11.) az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus létrehozásáról (HL L 118., 2010.5.12., 1. o.).

²⁶ A Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével az együttdöntési eljárás a rendes jogalkotási eljárás.

vonatkozóan²⁷, a Parlamentnek és a Tanácsnak 2011. október 31-ig kell elfogadnia a kapcsolódó határozatot. Az európai uniós garancia a 27 800 millió eurós maximális keretből legfeljebb az EBB finanszírozási műveleteinek keretében folyósított hitelek és nyújtott garanciák összegének 65 %-át fedezheti, levonva ebből a visszatérített összegeket és hozzáadva minden kapcsolódó tételt²⁸. E mandátum keretében 2009. december 31-ig összesen 11 928 millió EUR összegre kötöttek szerződést, amelyből az említett időpontig még 8 884 millió EUR vár folyósításra (lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum A6. táblázatát).

5. NEMTELJESÍTÉS, A KÖLTSÉGVETÉSI GARANCIÁK AKTIVÁLÁSA ÉS HÁTRALÉKOK

5.1. Kifizetések készpénzforrásokból

A Bizottság azért nyúl készpénzes forrásaihoz, hogy az adós fizetési késedelme esetén elkerülje a saját hitelfelvételi műveleteivel összefüggő késedelmeket és az abból eredő költségeket²⁹.

5.2. Kifizetések a költségvetésből

A 01 04 01 „Hitelfolyósítási műveletekhez nyújtott európai közösségi garanciák” elnevezésű, (p. m. bejegyzéssel ellátott) költségvetési jogcímcsoportból nem használtak fel előirányzatokat, mivel 2009 második felében nem fordult elő fizetési késedelem.

5.3. A külső fellépésekre vonatkozó garanciaalap aktiválása

Amennyiben az Európai Unió által nyújtott vagy garantált hitel kedvezményezettje (harmadik ország) fizetési késedelembe esik, az esedékes összeg kifizetésére az alapból kerül sor, a fizetés esedékességétől számított három hónapon belül³⁰.

2009 második felében az alapot nem aktiválták.

6. A KÜLSŐ FELLÉPÉSEKRE VONATKOZÓ GARANCIAALAP

6.1. Visszafizettetések

2009. december 31-én nem volt az alap által behajtandó tartozás.

6.2. Eszközök

2009. december 31-én az alap nettó eszközállománya³¹ 1 333 590 221 EUR összeget tett ki.

²⁷ COM(2010)174, 2010. április 21.

²⁸ 25 800 millió EUR alapkorlátra és 2000 millió EUR opcionális mandátumra lebontva. Az opcionális mandátum aktiválásáról az Európai Parlament és a Tanács a félidős felülvizsgálattal összefüggésben dönthet.

²⁹ Lásd a Közösség saját erőforrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet 12. cikkét (HL L 130., 2000.5.31., 1–12. o.).

³⁰ További részletekért lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum 1.4.3. szakaszát.

³¹ Az alap összes eszköze a felhalmozott kötelezettségek levonásával (EBB-díjak és auditdíjak).

6.3. Előirányzott összeg

Az alapnak el kell érnie a műveletekből eredő összes fennálló, a felhalmozott kamatokkal növelt tőkekötelezettség 9 %-ában meghatározott szintet (előirányzott összeg). Az alap forrásai (1 333 590 221 EUR) és a garanciaalap-rendelet szerinti kinnlevő tőkekötelezettségek³² (16 360 727 665 EUR) közötti arány 2009. június 30. és 2009. december 31. között kis mértékben csökkent, 8,39 %-ról 8,15 %-ra.

2009 végén az alap forrásai alacsonyabbak voltak az előirányzott összegnél. A garanciaalapról szóló rendelet feltöltési szabályainak megfelelően 138 880 000 millió EUR összegű feltöltést illesztettek be a 2011. évi előzetes költségvetés-tervezetbe. Ezt az összeget 2011. január elején fogják átcsoportosítani a költségvetésből az alapba.

7. KOCKÁZATÉRTÉKELÉS: A LEGNAGYOBB KITETTSÉGET JELENTŐ HARMADIK ORSZÁGOK GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI HELYZETE

7.1. Célkitűzések

A jelentés előző szakaszai mennyiségi szempontból tekintik át a költségvetés által harmadik országok tekintetében viselt kockázatokat. Emellett azonban minőségileg is értékelni kell a – művelet típusától és a hitelfelvevők minősítésétől (lásd a fenti 4.3. szakaszt) függő – kockázatokat.

7.2. Kockázatelemzési módszerek

A bizottsági szolgálati munkadokumentumban levő kockázatelemzés a garantált hitelekben részesülő országok gazdasági és pénzügyi helyzetére, minősítésére vonatkozó adatokon és egyéb ismert tényeken alapul. Ez az értékelés nem tartalmaz a várható veszteségekre és behajtott összegekre vonatkozó becsléseket, amelyek kétségkívül rendkívül bizonytalanok.

A bizottsági szolgálati munkadokumentum táblázataiban levő országgokozati mutatók a nemteljesítés kockázatának alakulását jelzik. A költségvetés számára 2009-ben a legnagyobb hitelkockázatot és kitettséget jelentő országokkal és a költségvetés szempontjából közvetlen kitettséget jelentő országokkal (MFA- és Euratom-hitelek) kapcsolatos kockázatelemzést a bizottsági szolgálati munkadokumentum 2. szakasza tartalmazza.

³² Felhalmozott kamatokkal növelt érték.